

Kommittédirektiv

EU:s lagstiftningspaket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Beslut vid regeringssammanträde den 16 juni 2022

Sammanfattning

Inom Europeiska unionen (EU) pågår förhandlingar om ändringar av regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Förhandlingarna förväntas vara klara under våren 2023. En särskild utredare ska lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till de ändringar i regelverket som blir resultatet av förhandlingarna.

Utredaren ska särskilt ta ställning till

- vilka verksamhetsutövare som bör omfattas av det nya regelverket,
- om verksamhetsutövare bör få tillgång till konto- och värdefacksystemet,
- hur uppgifterna i registret över verkliga huvudmän kan bli mer korrekta, adekvata och aktuella,
- vilken myndighet som ska övervaka Svenska advokatsamfundets penningtvättstillsyn vid tillämpning av det nya regelverket,
- behovet av anpassningar av svensk rätt för att svenska myndigheter och anställda i myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter i förhållande till den nya EU-myndigheten Amla (Anti-Money Laundering Authority), och
- om tillgången till uppgifter i penningtvätsregistret för brottsbekämpande myndigheter bör utökas.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2024.

Arbetet med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism

EU:s regelverk om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism finns huvudsakligen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (fjärde penningtvättsdirektivet) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 av den 20 maj 2015 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006.

Regelverket ställer krav på att fysiska och juridiska personer (verksamhetsutövare) som bedriver verksamhet i vilken det finns risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism ska vidta åtgärder för att förebygga, förhindra och upptäcka att deras verksamheter utnyttjas. Det handlar om finansiella verksamhetsutövare som t.ex. banker men också om icke-finansiella företag som t.ex. advokater, fastighetsmäklare, spelbolag och revisorer. Regelverket ställer också krav på tillsynsmyndigheternas arbete och att det i varje land ska finnas en särskild finansunderrättelseenhet. I Sverige är Polismyndigheten (finanspolissektionen) finansunderrättelseenhet.

I svensk rätt genomförs fjärde penningtvättsdirektivet bl.a. i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen), lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän (registerlagen) och lagen (2020:272) om konto- och värdefacksystem.

EU-paketet

Europeiska kommissionen har tagit fram förslag för att förbättra EU:s system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Förslagen har presenterats som ett lagstiftningspaket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (EU-paketet).

EU-paketet omfattar bl.a. tre rättsakter som är av intresse för uppdraget:

- En ny EU-förordning som ersätter större delen av fjärde penningtvättsdirektivet (COM(2021) 420).

- Ett nytt EU-direktiv som ersätter de delar av det fjärde penningtvättsdirektivet som inte överförs till förordningen (COM(2021) 423).
- En ny EU-förordning som skapar en ny myndighet på EU-nivå (COM(2021) 421), vars uppgift är att förhindra att unionens finansiella system används för penningtvätt och finansiering av terrorism .

Kommissionen har också föreslagit förändringar i förordningen (EU) 2015/847 (COM(2021) 422). Ändringarna innebär i huvudsak att vissa överföringar av kryptotillgångar ska omfattas av samma informationskrav som t.ex. banköverföringar. Detta förslag har under förhandlingarna brutits ut ur paketet och förhandlats separat. Det ingår därför inte i uppdraget.

Förslaget att ersätta större delen av fjärde penningtvättsdirektivet med en EU-förordning avser att minska skillnader i tillämpningen mellan medlemsstaterna. Kommissionen menar att skillnader i medlemsstaternas genomförande av direktivet har medfört belastningar och kostnader för de som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster samt luckor i regleringen som kan utnyttjas av den som vill tvätta pengar eller finansiera terrorism. I den utsträckning kommissionen anser att medlemsstaterna fortsatt bör ha flexibilitet när det gäller hur bestämmelserna ska genomföras, föreslås i stället att bestämmelserna förs över till ett nytt direktiv.

Uppdraget att lämna de förslag till de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till EU-paketet

De bestämmelser som i dag finns i fjärde penningtvättsdirektivet och som i svensk rätt bl.a. genomförts i penningtvättslagen, registerlagen och lagen om konto- och värdefacksystem kommer framöver finnas dels i den nya EU-förordningen, dels i det nya direktivet.

Flera av de nuvarande bestämmelserna i penningtvättslagen och registerlagen kommer att regleras i EU-förordningen. Det bör därför säkerställas att svensk rätt får en ändamålsenlig utformning ur en materiell, språklig och redaktionell synvinkel, t.ex. att den nya svenska regleringen – med upphävande av penningtvättslagen och registerlagen – samlas i en och samma lag.

EU-paketet innehåller vissa nationella valmöjligheter. Medlemsstaterna får t.ex. när det i den nationella riskbedömningen identifieras fall av högre risk kräva att verksamhetsutövare tillämpar skärpta åtgärder för kundkännedom

och vid behov specificera dem (artikel 28.5 i COM(2021) 420). Vidare får medlemsstaterna i vissa fall tillåta eller kräva att uppgifter eller handlingar lagras i ytterligare fem år utöver den ordinarie lagringstiden (artikel 56.4 andra stycket i COM(2021) 420, jfr 5 kap. 4 § penningtvättslagen). När det gäller förbudet för personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster att godta eller göra en kontantbetalning över 10 000 euro eller motsvarande, får medlemsstaterna också anta lägre gränser (artikel 59.2 i COM(2021) 420).

I svensk rätt har det införts bestämmelser vid sidan av vad som följer av fjärde penningtvättsdirektivet. Skyldigheten för verksamhetsutövare att lämna uppgifter som behövs i en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism till Polismyndigheten och möjligheten för samma myndighet att besluta om dispositionsförbud har t.ex. utvidgats till att även omfatta Säkerhetspolisen (4 kap. 6 och 11 §§ penningtvättslagen). Vidare är inte bara tillsynsmyndigheter skyldiga att underrätta finanspolissectionen om omständigheter som upptäckts och som kan antas ha samband med eller utgöra penningtvätt eller finansiering av terrorism. En sådan skyldighet gäller även för andra myndigheter som hanterar kontanter, t.ex. Kronofogdemyndigheten (4 kap. 4 § samma lag).

Utredaren ska därför lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att

- anpassa och komplettera svensk rätt med anledning av de nya EU-förordningarna, och
- i svensk rätt genomföra det nya EU-direktivet.

I den utsträckning EU-paketet ger medlemsstaterna valmöjligheter eller annars medger utrymme för att i nationell rätt ställa upp mer långtgående krav eller anpassa bestämmelserna till nationella förhållanden ska utredaren sträva efter att slå vakt om den nuvarande svenska regleringen och beakta svenska förhållanden. Det gäller t.ex. i fråga om ytterligare verksamheter helt eller delvis ska omfattas av regelverket, vilket under vissa omständigheter är förenligt med den nya förordningen. Utredaren bör belysa olika alternativ samt redovisa för- och nackdelar med dem. Med utgångspunkt i att regelverket ska vara riskbaserat och proportionerligt bör utredaren också försäkra sig om att regelverket inte leder till försämrade förutsättningar att vidta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utredaren ska ta fram en parallelluppställning, dvs. en förteckning över de bestämmelser som i svensk rätt genomför var och en av artiklarna i det nya direktivet. I den mån de nya EU-förordningarna förutsätter att nationella bestämmelser införs ska även detta framgå av parallelluppställningen.

Vilka verksamhetsutövare ska omfattas?

Vilka verksamhetsutövare som ska omfattas av regelverket anges i förordningen (artikel 3 i COM(2021) 420). Samtidigt ska medlemsstaterna kunna tillämpa regelverket på sådana ytterligare verksamhetsutövare som antingen redan omfattas av nationell rätt eller som enligt en nationell riskbedömning är utsatta för risk för penningtvätt och finansiering av terrorism (artikel 3 i COM(2021) 423). I likhet med vad som gäller i dag ges medlemsstaterna fortsatt möjlighet att undanta vissa speltjänster och finansiella aktiviteter (artikel 4 och 5 i COM(2021) 420).

I förhållande till EU-paketet omfattar penningtvättslagen fler verksamhetsutövare, bl.a. kontanthandlare, pantbanker och vissa auktionsplattformar för handel med utsläppsrätter (1 kap. 2 och 5 §§ penningtvättslagen). Kravet på att auktionsplattformar för handel med utsläppsrätter ska omfattas av lagen har införts i syfte att leva upp till förordning (EU) nr 1031/2010. Penningtvättslagen innehåller vidare specifika bestämmelser i förhållande till vissa av dessa aktörer (se 3 kap. 6 §). Från penningtvättslagens tillämpning undantas vissa speltjänster (1 kap. 2 § andra stycket och 8 kap. 1 § 1).

I rapporten nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 s. 32 (Polismyndigheten, dnr A052.211/2021) anges att det kan finnas behov av att helt eller delvis tillämpa regelverket för ytterligare verksamhetsutövare.

Utredaren ska därför

- överväga, med utgångspunkt i att de verksamheter som i dag är undantagna från regelverket också fortsatt bör vara det, hur befintliga verksamhetsutövare bör inordnas i det nya regelverket, och
- lämna förslag till de författningsändringar som behövs.

Bör tillgången till konto- och värdefackssystemet utvidgas?

EU-paketet innebär att en gemensam, europeisk åtkomstpunkt ska bildas för att koppla samman de nationella mekanismer som införs för att fastställa identiteten hos personer som innehar eller kontrollerar vissa bank- eller betalkonton och värdefack. Åtkomstpunkten ska utvecklas och drivas av kommissionen. Medlemsstaterna ska säkerställa att endast de uppgifter som enligt paketet ska finnas i mekanismen görs tillgängliga genom den nationella mekanismen och den gemensamma åtkomstpunkten (artikel 14 i COM(2021) 423).

Bestämmelser som genomför kraven på en nationell mekanism i fjärde penningtvättsdirektivet finns i lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem. Det skulle kunna underlätta för verksamhetsutövare att utföra åtgärder för kundkännedom, övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner om även verksamhetsutövare, i tillägg till de myndigheter som i dag har tillgång till systemet, skulle få tillgång till systemet i syfte att identifiera innehavaren av ett konto. Samtidigt finns det i Sverige ett mycket stort antal verksamhetsutövare av olika slag, t.ex. advokater, fastighetsmäklare, revisorer och de som bedriver spelverksamhet. En utvidgning av tillgången till systemet till vissa verksamhetsutövare väcker därför frågor om skyddet för kunders personliga integritet.

Utredaren ska därför

- överväga, med utgångspunkt i erfarenheter från andra länder med motsvarande system, om vissa kategorier av verksamhetsutövare, t.ex. kreditinstitut vid kreditgivning, bör ges tillgång till uppgifterna i systemet i syfte att effektivare kunna förebygga, upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,
- analysera vilka konsekvenser det skulle medföra för den personliga integriteten att utvidga tillgången till verksamhetsutövare som behöver uppgifterna i systemet,
- lämna förslag till de författningsändringar som behövs.

Särskilt om Bolagsverkets register över verkliga huvudmän

I stort sett alla juridiska och vissa fysiska personer är skyldiga att ha tillförlitliga uppgifter om vem som är deras verkliga huvudman, att tillhandahålla uppgifterna till andra och att anmäla dessa för registrering. Medlemsstaterna ska säkerställa att uppgifter om verkliga huvudmän finns i

ett centralt register. Vidare ska medlemsstaterna fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande åtgärder eller sanktioner som ska gälla vid överträdelse av skyldigheterna (artikel 45 och 49 i COM(2021) 420 och artikel 10 i COM(2021) 423).

Bolagsverket ska föra ett register över verkliga huvudmän och andra uppgifter som anmäls (3 kap. 1 § registerlagen). Om det finns brister i en anmälan, uppgifter inte anmälts för registrering eller det kan antas att uppgift i en anmälan eller registret är felaktig får Bolagsverket förelägga den juridiska personen att vidta rättelse. I vissa fall kan Bolagsverket vägra registrering eller ta bort uppgifter från registret (3 kap. 2–4 §§ samma lag). Om en juridisk person eller en trust inte följer ett föreläggande, får Bolagsverket vid vite förelägga den juridiska personen eller trusten eller den verkställande direktören, en styrelseledamot eller en annan motsvarande befattningshavare att inom en viss tid göra en anmälan eller ge in uppgifter som den juridiska personen är skyldig att lämna (3 kap. 6 och 9 §§ samma lag). De verksamhetsutövare och myndigheter som använder registret ska anmäla till Bolagsverket om det finns anledning att misstänka att uppgifterna i registret är felaktiga (3 kap. 5 § samma lag).

Registret syftar till att ge information om vem eller vilka som står bakom en juridisk person. Sådan information kan bidra till att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är viktigt att uppgifterna i registret är korrekta, adekvata och aktuella samt att registret inte utnyttjas av kriminella för att med felaktiga uppgifter dölja vem som är verklig huvudman i en juridisk person.

Utredaren ska därför

- överväga hur uppgifterna i registret kan bli mer korrekta, adekvata och aktuella, och
- lämna förslag till författningsändringar som behövs.

Hur bör övervakningen av självreglerande organ skötas?

För vissa verksamhetsutövare får medlemsstaterna tillåta att tillsynen enligt regelverket utförs av ett självreglerande organ. EU-paketet innebär dock att det införs ett krav på att ett självreglerande organs tillsynsaktiviteter ska övervakas av en myndighet. Myndigheten ska ansvara för att verifiera att det självreglerande organet uppfyller kraven för att få utöva tillsynen, utfärda

riktlinjer gällande utförandet av uppdraget, se till att det självreglerande organet utför sina uppdrag med högsta standard och granska de undantag som godkänts från skyldigheten att upprätta en enskilt dokumenterad riskbedömning. Myndigheten ska ha tillräckliga befogenheter för att utföra sitt uppdrag och bl.a. kunna kräva viss information och utfärda vissa instruktioner till det självreglerande organet. Vidare innebär EU-paketet en skyldighet för myndigheten att underrätta brottsbekämpande myndigheter om överträdelser som omfattas av straffrättsliga påföljder och att i en årsrapport offentliggöra viss information (artikel 38 i COM (2021) 423).

Tillsynen över att advokater och advokatbolag följer penningtvättslagen har i Sverige anförtrotts ett självreglerande organ, nämligen Sveriges advokatsamfund (7 a kap. 1 och 2 §§ penningtvättslagen). Att det inte är en myndighet som utövar tillsyn över advokater och advokatbolag hänger samman med principen om ett oberoende advokatväsende och risken för att advokaters oberoende ställning skulle kunna komma i fara genom myndighetstillsyn.

Sveriges advokatsamfund står i dag under tillsyn av Justitiekanslern i den mån samfundets verksamhet avser myndighetsutövning (se 1 § och 3 § första stycket 3 lagen [1975:1339] om Justitiekanslerns tillsyn, 8 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken samt SOU 1999:31 s. 66). När det gäller samfundets tillsyn över penningtvättslagen får samfundet ingripa genom beslut om bl.a. erinran eller varning. Beslut om sanktionsavgift och om tillfälligt förbud att ingå i ett advokatbolags ledning fattas dock av Länsstyrelsen i Stockholms län efter överlämnande från samfundet (7 kap. 6 och 7 §§ penningtvättslagen).

Om EU antar förslaget att självreglerande organs tillsynsverksamhet ska övervakas av en myndighet, behöver en myndighet utses för uppgiften. För att genomföra direktivet behöver det i sådant fall säkerställas att det finns en myndighet som har de uppgifter och befogenheter som krävs utan att det medför en omotiverad administrativ belastning för myndigheten.

Utredaren ska därför

- ta ställning till vilken myndighet som, med beaktande av hur tillsynen av advokater i dag är organiserad, bör utses,
- föreslå hur myndighetens övervakning av Sveriges advokatsamfunds tillsyn över advokater och advokatbolag ska utformas så att det beaktar

rättsstatsprincipens krav på ett självständigt och oberoende advokatsamfund, och

- lämna förslag till de författningsändringar som behövs.

Särskilt om den nya EU-myndigheten Amla

EU-paketet innebär att en ny myndighet på EU-nivå (Amla, Anti-Money Laundering Authority) ska inrättas. Amla ska framför allt få uppgifter på tillsynsområdet och vara ett stöd för nationella finansunderrättelseenheter. Dessutom ska Amla få befogenhet att utveckla tekniska standarder, riktlinjer och rekommendationer.

Amla föreslås utöva direkt tillsyn över vissa verksamhetsutövare på finansmarknadsområdet (direkt tillsyn). Amla ska även i vissa andra fall kunna ta över den direkta tillsynen från nationella tillsynsmyndigheter efter beslut av kommissionen när den nationella tillsynen inte fungerar tillfredsställande. I samtliga fall ska den direkta tillsynen gälla under en tidsbegränsad period och utövas i samarbete med nationella tillsynsmyndigheter. Amla ska vidare samordna och utvärdera de nationella tillsynsmyndigheterna inom både den finansiella och den icke-finansiella sektorn. När det uppmärksammas brister i den nationella tillsynen ska Amla också ha vissa befogenheter att agera i enskilda fall i förhållande till tillsynsmyndigheter som inte är verksamma på finansmarknadsområdet.

Amla:s uppgift att vara ett stöd för finansunderrättelseenheterna ska omfatta bl.a. att ge assistans i och utveckla former för gemensamma analyser i gränsöverskridande fall. Vidare ska Amla utveckla gemensamma format för hur misstänkta transaktioner ska rapporteras och ansvara för driften av en teknisk plattform för säker kommunikation mellan nationella finansunderrättelseenheter.

EU-paketet innebär alltså att Amla ska ha vissa befogenheter i förhållande till verksamhetsutövare som står under direkt tillsyn. EU-paketet innebär vidare att Amla ska samarbeta med nationella tillsynsmyndigheter, kommunicera och utbyta information med finansunderrättelseenheter samt ha möjlighet att använda nationella myndigheters anställda i sin verksamhet. Det finns därför anledning att särskilt belysa frågor om förhållandet mellan Amla och svenska myndigheter, bl.a. med beaktande av arbetsrättsliga frågor.

Utredaren ska därför

- kartlägga ansvarsfördelningen mellan svenska myndigheter och Amla,
- överväga behovet av anpassningar av svensk rätt för att svenska myndigheter och anställda i myndigheterna ska kunna utföra sina uppgifter, och
- lämna förslag till de författningsändringar som behövs.

Uppdraget att överväga om tillgången till uppgifter i penningtvätsregistret ska utökas

Vid Polismyndigheten förs ett penningtvätsregister (5 kap. 18 § lagen [2018:1693] om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område). I det behandlas bl.a. uppgifter om misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism som rapporteras av verksamhetsutövare enligt penningtvättslagen.

Bara tjänstemän vid Finanspolissektionen har tillgång till uppgifter i penningtvätsregistret (2 § första stycket förordningen [2018:1942] om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område). Andra delar av Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter kan få ut uppgifter från penningtvätsregistret genom att skicka förfrågningar till Finanspolissektionen. De har dock inte möjlighet att göra sökningar i penningtvätsregistret.

Det är angeläget att brottsbekämpande myndigheter har bästa möjliga förutsättningar för att bedriva ett effektivt arbete. En utökad tillgång till uppgifter i penningtvätsregistret kan vara ett sätt att förbättra effektiviteten i den brottsbekämpande verksamheten hos t.ex. Säkerhetspolisen och delar av Polismyndigheten. Dessutom är tillgången till finansiell information central för underrättelseverksamheten vid Ekobrottsmyndigheten. Enligt Riksrevisionen bidrar avsaknaden av direkt tillgång till penningtvätsregister till att underrättelseverksamheten vid Ekobrottsmyndigheten inte kan bedrivas effektivt (RiR 2021:30: Ekobrottsmyndigheten – arbetet mot den organiserade ekonomiska brottsligheten).

Som regeringen pekat på i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Ekobrottsmyndighetens arbete mot den organiserade ekonomiska brottsligheten (skr. 2021/22:205) kan frågan om tillgång till penningtvätsregistret behöva övervägas på nytt. Mot denna bakgrund finns det skäl att överväga om andra delar av Polismyndigheten än Finanspolissektionen, underrättelseverksamheten vid

Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen eller andra brottsbekämpande myndigheter bör få utökad tillgång till penningtvättsregistret och, i så fall, i vilka former.

Frågan om tillgång till penningtvättsregistret är dock komplicerad, bl.a. eftersom registret innehåller känslig ekonomisk information och speciell underrättelseinformation. Uppgifterna får registreras innan någon analys av uppgifternas relevans ur brottsbekämpningsperspektiv har gjorts (prop. 2009/10:85 s. 179, 242 och 243 och prop. 2013/14:110 s. 449 och 450).

I sammanhanget måste det också beaktas att de uppgifter som behandlas i registret till stor del består av uppgifter som verksamhetsutövare rapporterar enligt penningtvättslagen. Att verksamhetsutövare ska rapportera misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism följer av unionsrätten. Rapporteringen ska ske till finansunderrättelseenheten (FIU), i Sverige finanspolissektionen. FIU ska vara den enda centrala nationella enhet som ansvarar för att ta emot och analysera misstänkta transaktioner och annan information som är relevant för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som lämnas in av verksamhetsutövare. Det ställs dessutom krav på att FIU ska vara operativt oberoende och självständig, vilket innebär att den ska ha behörighet och kapacitet att utföra sina uppgifter fritt, inbegripet att kunna fatta självständiga beslut om att analysera, begära och sprida specifik information. När en finansunderrättelseenhet existerar inom en annan myndighets befintliga struktur ska finansunderrättelseenhetens kärnfunktioner vara oberoende och operativt avskilda från värmyndighetens andra funktioner. (Se artiklarna 17–19 i COM(2021) 423, jfr artiklarna 32 och 33 i fjärde penningtvättsdirektivet och 7 och 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 av den 20 juni 2019 om fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF.)

En ändring av den nuvarande ordningen kräver därför noggranna överväganden i flera avseenden, särskilt avseende förenligheten med unionsrätten och vilka konsekvenser det skulle medföra för den personliga integriteten att utvidga tillgången till penningtvättsregister.

Skulle utredaren göra bedömningen att tillgången inte bör utökas eller endast utökas i vissa fall bör utredaren undersöka om det är möjligt att effektivisera

brottsbekämpande myndigheters inhämtande av uppgifter från penningtvättsregister genom finanspolissectionen på något annat sätt, t.ex. genom organisatoriska åtgärder. Utredaren ska också överväga om det finns andra åtgärder som kan effektivisera brottsbekämpande myndigheters inhämtande av uppgifter som behandlas i registret, t.ex. genom att överväga om uppgiftsskyldigheten i 4 kap. 6 § penningtvättslagen bör omfatta fler myndigheter.

Utredaren ska därför

- överväga om det finns behov av en utökad tillgång till penningtvättsregistret för brottsbekämpande myndigheter.

Om det finns ett sådant behov ska utredaren

- ta ställning till om en utökad tillgång till penningtvättsregistret står i överensstämmelse med unionsrätten

Om en utökad tillgång till penningtvättsregistret bedöms vara förenlig med unionsrätten ska utredaren

- överväga om en utökad tillgång till penningtvättsregistret är en ändamålsenlig och proportionerlig åtgärd för att effektivisera arbetet för de brottsbekämpande myndigheterna och, i så fall, föreslå i vilken form tillgången till penningtvättsregistret ska utökas, och
- lämna förslag till de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs.

Om en utökad tillgång till penningtvättsregistret inte bedöms vara förenlig med unionsrätten ska utredaren

- överväga om det på annat sätt går att effektivisera brottsbekämpande myndigheters inhämtande av uppgifter som behandlas i penningtvättsregistret, och
- lämna förslag till de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma förslagets ekonomiska konsekvenser och konsekvenser i övrigt för enskilda, företag och det allmänna. Utredaren ska även beskriva och beräkna eventuella offentligfinansiella konsekvenser, däribland eventuella konsekvenser för berörda myndigheter. Arbetet med konsekvensbeskrivningar ska ske löpande under utredningstiden. Om förslag

som lämnas innebär offentligfinansiella kostnader ska förslag till finansiering lämnas. Utredaren ska även i övrigt tillämpa riktlinjerna i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning för att ange kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa de förhandlingar som pågår inom EU och i sitt förslag utgå från det innehåll som rättsakterna får när de har antagits av Europaparlamentet och rådet. I den mån utredarens analyser har betydelse för Sveriges ståndpunkter i förhandlingarna bör departementet underrättas.

Under genomförandet av uppdraget ska utredaren, i den utsträckning som bedöms lämpligt, också ha dialog med och inhämta upplysningar från de myndigheter, självreglerande organ och intresseorganisationer som berörs.

Utredaren ska vidare hålla sig informerad om och beakta annat pågående och relevant arbete som bedrivs inom Regeringskansliet, t.ex. Utredningen om bolaget som brottsverktyg (Ju 2021:18).

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2024.

(Finansdepartementet)